

JAK ZAHRADNĀ•K OMYLEM K POMNĀ•KU PĀ~IĀ EL

PondĀ•IĀ-, 01 Ā™Ā-jen 2018

Narodila jsem se a

vyrůstla na praĀ•skĀ½ch KrĀ•lovskĀ½ch Vinohradech a od nĀ•s to bylo jenom kousek na KarlĀ•k do tamĀ•jĀ•ho parku. Na tĀ• stranĀ•, kde je FaustĀ•v dĀ•m, se skrĀ½val podivnĀ½ pomnĀ•k, tehdy zarostlĀ½ v kĀ™ovĀ•. NĀ•jakĀ½ fousatĀ½ dĀ•dek, v jednĀ• ruce knihu, ve druhĀ• Ā½ouĀ½el, pĀ™iklopenĀ½ kloboukem a v jeho nohĀ•ch se ostrĀ½itĀ• krĀ•Ā- nahatĀ½ kluk s Ā•javlĀ•, na hlavĀ• koupacĀ• Ā•epici. NĀ•jakĀ½ Benedikt Roetzl...

Nic mnĀ• to neĀ™Ā-kalo, nic to neĀ™Ā-kalo ani jeho

souĀ•asnĀ•kĀ•m, co sedĀ•li tehdy na praĀ•skĀ• radnici a psali do novin. Mne omlouval vĀ•k, je vĀ•bec nic. NaĀ•ji politici ani novinĀ•Ā™i se za nĀ•jakĀ• to stoletĀ• vĀ•bec nezmĀ•nili, je to poĀ™Ā•d stejnĀ•.

Bylo to nĀ•jak takhle, po roce 1880, kdy se

usnesli pĀ™Ā•rodopiscovĀ• Ā•eĀ•itĀ•Ā•! - Ā½e by bylo zĀ•hodno uctĀ•t pamĀ•tku nĀ•koho vĀ½znamnĀ•hoĀ• a Ā½e tĀ•m nĀ•kĀ½m vĀ½znamnĀ½m by mohl bĀ½t biolog Jan Svatopluk Presl. Tak kdyĀ½ uctĀ•t, tak uctĀ•t. Ale jak? PomnĀ•kem pĀ™ece. VĀ½bornĀ•!

LeĀ• hned na zaĀ•Ā•tku se objevil zĀ•drhel. Ne Ā½e

by nebyl pĀ•skovec, byl, ani sochaĀ™ neschĀ•zel, ba majzlĀ•k mu nechybĀ•! Ā• ten zĀ•drhel byl zcela jinĀ•ho druhu. V tĀ• dobĀ• mĀ•l bĀ½t postaven Ā•plnĀ• jinĀ½ pomnĀ•k Ā•plnĀ• jinĀ•mu vĀ½znamnĀ•mu Ā•echovi, vynĀ•lezci lodnĀ•ho Ā•roubu Josefu Resselovi.

LeĀ• zjistilo se, Ā½e Josef Ressel mĀ• dosud ve

VĀ•dni potomky, kteĀ™Ā• tam Ā½ijĀ• dost chudobnĀ• a Ā½e by tudĀ•Ā½ bylo moudĀ™ejĀ• penĀ•ze urĀ•enĀ• na pomnĀ•k dĀ•t jim. MezitĀ•m bylo vybrĀ•no mĀ•sto pro pomnĀ•k Janu Svatopluku Preslovi. Na KarlovĀ• nĀ•mĀ•stĀ•, nedaleko botanickĀ• zahrady. JenomĀ½e v tĀ• dobĀ• uĀ½ byl zhotoven z pĀ™Ā•spĀ•vkĀ• naĀ•ich i zahraniĀ•nĀ•ch zahradnĀ•kĀ• pomnĀ•k jstĀ•mu Benediktu Roetzlovi.

JakĀ½m Ā•inem proslavil onen Roetzl Ā•eskĀ½ nĀ•rod?

Ā•easopis ZlatĀ•j Praha o nĀ•m napsal: "Byl to skromnĀ½

muĀ½, kterĀ½ kdesi v Americe nalezl orchideje a uvedl je do obchodu." KdyĀ½ sochaĀ™ Zoula dokonĀ•il jeho pĀ•skovcovou sochu, zaĀ•alo se pro ni hledat mĀ•sto.

(BronzovĀ• sousoĀ•Ā• - muĀ½, kterĀ•ho strĀ•Ā½Ā• mladĀ½ indiĀ•jn s maĀ•etou. Plastika stojĀ• na vysokĀ•m Ā½ulovĀ•m podstavci. DĀ•lo Gustava Zouly za spoluprĀ•ce Ā•eĀ•ka VosmĀ•ka. Podstavec navrhl Edvard Sochor. PomnĀ•k Ā•eskĀ•ho cestovatele a botanika, z pĀ™Ā•spĀ•vkĀ• mezinĀ•rodnĀ•ho komitĀ•tu.)

A vtom si jakĀ•si moudrĀ•j hlava vzpomnĀ•la (bezpochyby to

byl rodĀ•j z legendĀ•rnĀ•ho Kocourkova), Ā½e pĀ™ece takovĀ•hle mĀ•sto je uĀ½ ouĀ™ednĀ• zjiĀ•tĀ•no a schvĀ•jeno, a to v Praze na KarlovĀ• nĀ•mĀ•stĀ•! Tam mĀ•l sice stĀ•t Presl, Jan Svatopluk, uvaĀ½ovalo se taky o Resselovi, Josefovi, jenomĀ½e nĀ•kdo se pĀ™eslechl, nebo se pĀ™epsal, zkrĀ•tka to zvojtíl, a to, co bylo slibovĀ•no Preslovi, a co bylo odepĀ™eno Resselovi, dostal nakonec Roetzl.

(To je moĀ½nĀ• snad jenom u nĀ•sĀ•! Ā•easopis ZlatĀ•j Praha)

KdyĀ½ mne Ā•as od Ā•asu popadne mlsnĀ•j, nevĀ•m coby a v

lednici se v rohu krĀ•Ā- jenom jeden proĀ•jĀ½ bĀ•lĀ½ jogurt, tak se vydĀ•jm do vyhlĀ•jenĀ•ho Ā™eznictvĀ• v nedalekĀ½ch HoromĀ•Ā™icĀ•ch. Tam mne uĀ½ z dĀ•jlký vĀ•tĀ•j vĀ•nĀ• Ā•Ā•asnĀ•ho bramborĀ•ku, skvĀ•le ochucenĀ•ho, smaĀ½enĀ•ho na sĀ•dle, s vykĀ™upanou kĀ•rĀ•Ā•kou.

Bramborůk cĀ-tĀ-m snad uĀ¼ tehdy, kdyĀ¼ mĀ-jĀ-m horomĀ, Ā™ickĀ© rybnĀ-ky, kde jdu kolem zdi, za nĀ-Ā¼ je nenĀipadnĀ½ patrovĀ½ hnĀdĀ½ dĀm, kterĀ½ mĀj na prĀĀelĀ- pamĀtnĀ- desku s nĀipisem: ĀœZde se narodil Benedikt RoetzlĀœ, hned vedle je pamĀiteĀnĀ½ dub, pod kterĀ½m si malĀ½ Benek, (jak mu doma Ā™Ā-kali), kdysi moĀ¼nĀj hrĀjval.

Benedikt Roetzl (*1824) se v HoromĀ, Ā™icĀ-ch narodil coby nejstarĀjĀ- dĀ-tĀ do zahradnickĀ© rodiny Jeho otec zahradnĀil na panstvĀ- strahovskĀ©ho klĀjĀjtera premonstrĀjtĀ-, matĀ byl zahradnĀ-k v HoromĀ, Ā™icĀ-ch. JeĀjtĀ jako pĀtiletĀ½ se pĀ™estĀhoval s rodinou na jinĀ© premonstrĀjtskĀ© panstvĀ. PĀjtku nad OhĀ™Ā-.

Po zĀjkladnĀ-m vzdĀlĀjnĀ-, po vzoru otce a dĀdeĀka, nastoupil do uĀenĀ- v zahradĀjch hrabĀte F. A. Thuna v DĀĀĀ-nĀ. Po vyuĀenĀ- v roce 1840 pracoval v nĀkolika zahradĀjch nejen v ĀœechĀjch, ale i po celĀ© EvropĀ a to aĀ¼ do roku 1846, kdy byl pĀ™ijjat na mĀsto zahradnĀ-ka v obchodnĀ-m zahradnictvĀ- Louise van Houtte v belgickĀ©m Gentu.

Zde se dĀ-ky svĀ½m znalostem brzy stal vrchnĀ-m zahradnĀ-kem tropickĀ½ch sklenĀ-kĀ a pozdĀji, kdyĀ¼ se van Houtteho zahradnictvĀ- stalo stĀjtnĀ-m Āstavem, byl zde jmenovĀjn vrchnĀ-m zahradnĀ-kem.

JenĀ¼e to mu nestaĀilo, v roce 1855, to mu bylo 31 let, poprvĀ© odplul do JiĀ¼nĀ- Ameriky. Tam se vrĀtil jeĀjtĀ dvakrĀjt. Stal se nejznĀjmĀjĀ-m sbĀratelem exotickĀ½ch rostlin, pĀ™edevĀjĀ-m orchidejĀ-, svĀ© doby. Objevil vĀ-ce neĀ¼ osm set orĀ latinskĀ© oznaĀenĀ- rostlin jeho jmĀnem ĀœRoetzliiĀœ je obsaĀeno ve dvou stech osmdesĀti devĀ-ti jmĀnech rostlin.

Autor ĀĀjnkou ve ZlatĀ© Praze si neodpustil Ājtiplavou poznĀjmku:

"Architekt, kterĀ½ podstavec a okolĀ- pomnĀ-ku upravoval, nejspĀĀj si zamĀnil Roetzla s Preslem a vyzvedl sochu bodrĀ©ho zahradnĀ-ka jako nĀjakĀ©ho hrdinu meĀe Āj pera, a ze zamĀ½ĀjlenĀ©ho pamĀjtnĀ-ku, jemuĀ¼ by bĀ½valo bylo zcela dobĀ™e nĀkde v zelenĀ©m zĀjkoutĀ- kĀ™ovin (ze kterĀ½ch by dobrosrdĀnĀ a nepovznesenĀ zĀ-ral), stal se opravdovĀ½ monument, jakĀ½ v Praze dosud nemĀj ani Hus, ani Ā½iĀ¼ka, ani JiĀ™Ā-k z PodĀbrad, ani PalackĀ½, ani DobrovskĀ½, ani HavlĀ-Āek, ani Neruda, ani - co jĀj vĀ-m, komu jsme jeĀjtĀ pomnĀ-k dluĀ¼ni anebo na ĀĀ- pomnĀ-k se v tu chvĀ-li u nĀjs pomalounku vybĀ-rĀj!"

ĀœĀjnek vyĀjel v roce 1897, praĀ¼skĀ½m radnĀ-m tedy trvalo tĀ™inĀjct let, neĀ¼ schvĀjili umĀ-stĀnĀ-dĀjvno jiĀ¼ zhotovenĀ©ho pomnĀ-ku na KarlovĀ nĀjmĀstĀ-. Benedikt Roetzl nemĀl pomnĀ-ku v Praze zapotĀ™ebĀ-.

PomnĀ-k si postavil, nebo spĀĀje zasadil sĀjm.

HlavnĀ- mĀsto Mexika se jmenuje Mexico City Āœ nebo ĀjpanĀlsky Ciudad de Mexico. NeoficiĀlnĀ se ale mu Ā™Ā-kĀj "MĀsto v eukalyptech." NenĀ- tam snad jedinĀj ulice, ve kterĀ© by eukalypty neboli blahoviĀnĀ-ky nerostly. CelĀ© Mexico City vypadĀj jako jedna obrovskĀj zahrada, protoĀ¼e eukalypty kvetou skoro bez pĀ™estĀjnĀ-. A co to mĀj spoleĀnĀ©ho s Roetzlem?

Po tĀ™iadvaceti letech toulek Amerikou se Benedikt vracel domĀ. MexickĀj republika mu Āosty svĀ©ho prezidenta Sebastiana Lerda de Tejady navrhla

krásně rozloučeně: aby během jednoho roku zde založil ve střední části sady, stromů v ulicích s nájemnou hodnou kvetoucím druhem stromů... Áiřiroká, zelené plochy, vodotrysky, umělé jezírka... Roezl tu nabídku přijal, a stihl to za osm měsíců. Městem v eukalyptech je Mexiko City dodnes.

Do svého rodného

země se vrátil, když mu bylo už padesát let. Usadil se v Praze na Smíchově a začal sádkovat rostlin.

Publikoval

články o jihoamerické flóře, předával zkušenosti u nás i v zahraničí, dostávalo se mu etnických poct, dostal i před od ruského cara. V jedenašedesáti letech zemřel. 14. února 1885 vyvěsili na domě č. 516 v Praze na Smíchově černý prapor.

Na jeho pohřeb

se sjeli jeho přátelé a obchodníci, odborníci před rostliny z celého světa. Nekrology plnily pouze zahraniční odborné časopisy.

Čeští ho

považovali za Němce, nebo Angličana, jedině ze zahraničí ho tisk se mohli dozvědět, jakého měli ve světě slavného rodáka. O botanikovu smrti se psalo v novinách ve Francii, Anglii, Belgii, Rusku, Holandsku i Německu a slavný francouzský botanik Eduard André o Roezlovi prohlásil: "Byl to nejvíce a nejvýznamnější sbíratel rostlin devatenáctého století."

Prahu jeho smrt

nikterak nevzrušila.

Právě: "Kdo

zemřel?"

"Ale... majitel tady tohohle

domu. Nájmek pan Roezl... Benedikt Roezl."

Muž, který sádkoval

pomněk dostal omyl deeres